

Enheten för EU:s inre marknad

YTTRANDE

2025-10-01 Dnr 2025/01230-2

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet: Folkbokföringsverksamhet, biometri och brottsbekämpning (SOU 2025:75)

(Ert dnr: Fi2025/01382)

Kommerskollegium ansvarar för frågor som rör utrikeshandel, EU:s inre marknad och EU:s handelspolitik. Vårt uppdrag är att verka för frihandel. Det innebär att vi verkar för fri rörlighet på den inre marknaden och för liberaliseringar av handeln mellan EU och omvärlden samt globalt.

I det remitterade betänkandet presenteras flera förslag vars huvudsakliga syfte kan sägas vara att förbättra kvaliteten i folkbokföringen, identitetskontroller och även att utöka Skatteverkets roll och befogenheter i det brottsbekämpande arbetet. Exempelvis kan felaktig folkbokföring och identitetsstöld användas som verktyg inom organiserad brottslighet och bidragsfusk. Genom att t.ex. anmäla flyttning i syfte att bli folkbokförd på fel adress eller använda falska identiteter kan kriminella kringgå myndighetskontroller, begå välfärdsbrott och undandra sig rättsväsendet.

Betänkandets förslag handlar alltså främst om att stärka kontrollen, förebygga fusk och därmed försöka öka tryggheten generellt i samhället. Bland förslagen kan nämnas att ansiktsbilder och fingeravtryck som tas vid identitetskontroller ska få lagras i upp till tio år. För EES-medborgare får lagring endast ske om det finns misstanke om oriktiga uppgifter. Jämförelser ska få ske mellan Skatteverket och Migrationsverket i syfte att identifiera personer och Polismyndigheten ska få göra jämförelser i brottsutredande syfte.

Kommerskollegium anser att utredningen har gjort en väl genomarbetad analys av de EU-rättsligt relevanta frågorna, inklusive EU:s rättighetsstadga (bl.a. i avsnitt 23, 26 och 28). Enligt vår mening så är det brottsbekämpande arbetet inom EU och dess medlemsstater erkända legitima nationella skyddsintressen, som i vissa fall kan tillåtas väga tyngre än EU-rättens restriktionsförbud och skyddet i EU:s rättighetsstadga. Åtgärder som kan ha en inskränkande effekt på bl.a. den fria rörligheten kan således rättfärdigas med hänsyn till t.ex. brottsbekämpning under förutsättning är den nationella regleringen och tillämpningen är både icke-diskriminerande, nödvändig för att uppnå målsättningen och proportionerlig, dvs. att de minst restriktiva alternativen

har valts. De särskilda yttrandena (sid. 589) diskuterar intressanta aspekter när det gäller dessa frågor som enligt vår mening bör analyseras vidare i den kommande beredningen av betänkandets förslag.

Avslutningsvis bedömer vi att förslaget eventuellt kan aktualisera EU:s anmälningsskylldigheter för varor och tjänster, som Kommerskollegium administrerar.¹

Anmälningsskylldigheten av s.k. tekniska föreskrifter behöver beaktas

Tekniska föreskrifter enligt anmälningsskylldigheten är bland annat krav på varors egenskaper eller provning, begränsningar av varuansvändning, bestämmelser om återvinning av varor samt vissa förbudsbestämmelser.² Tekniska föreskrifter kan även vara krav för digitala tjänster (informationssamhällets tjänster), t.ex. krav på den som tillhandahåller tjänsten, på tjänsten i sig eller på tjänstens mottagare.³

Tekniska föreskrifter som inte anmälts fast de borde ha gjort det, saknar rättsverkan och kan inte tillämpas mot enskilda.⁴ Tekniska föreskrifter som genomför EU-lagstiftning behöver inte anmälas, om inte ett utrymme till nationella lösningar har utnyttjats.⁵

På det sätt som vi förstår den föreslagna regleringen i det remitterade betänkandet, så finns det inte några författningsförslag med tekniska krav på produkter. Sådana krav kan exempelvis vara krav på teknisk utrustning/hjälpmiddel vid framtagande, jämförelse m.m. av biometriska uppgifter. Det kan också vara *användarkrav* för produkter, som det finns en handel med, och som på ett väsentligt sätt kan påverka produktens sammansättning.⁶ Vad avser föreslagen *reglering om digital behandling* av uppgifter är det vidare Kommerskollegiums förståelse att eventuella krav på e-tjänster rör myndigheternas egna system. Om en myndighet reglerar sina egna e-tjänster är det inte nödvändigt att göra en anmälan till EU-kommissionen. Detta eftersom myndighetens verksamhet inte utgör en kommersiell aktivitet i anmälningsskylldighets mening. Under ovan angivna förutsättningarna bedöms föreslagen inte aktualisera anmälningsskylldighet enligt direktiv (EU) 2015/1535. Vi är förstas tillgängliga för en dialog kring detta om frågor skulle uppstå.

¹ Det avser EU-direktiv 2015/1535 (anmälningsskylldigheten). Däremot anser vi inte att anmälningsskylldigheten i tjänstedirektivet (2006/123) aktualiseras.

² Anmälningsskylldigheten artikel 1.1 (c), (d) och (f).

³ Anmälningsskylldigheten artikel 1.1 (e) och (f). För att betrakta en verksamhet som en av informationssamhällets tjänster ska det röra sig om tjänster som vanligtvis utförs mot ersättning på distans, på elektronisk väg och på individuell begäran av en tjänstemottagare.

⁴ EU-domstolens dom i mål C-95/14, *UNIC* (2015) p. 29.

⁵ EU-domstolens dom i mål C-443/98, *Unilever* (2000) p. 29.

⁶ För jämförelse har kommerskollegium tidigare uttryckt att förslag om utformning av körkort kan vara anmälningsskylldigt om det finns en handel, dvs. inköp av körkort och förslaget kan anses påverka den produkten, se kommerskollegiums dnr 2024/00751.

Ärendet har avgjorts av enhetschefen Christofer Berg i närvaro av utredarna Ulrika Sanded och Ralph Eliasson, föredragande.

Christofer Berg

Ralph Eliasson